

DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

Zorginspectie
Koning Albert II-laan 35 bus 31
1030 BRUSSEL
T 02 553 34 34
F 02 553 34 35
contact@zorginspectie.be

////////////////////////////////////
VRIJHEIDSBEPERKENDE MAATREGELEN IN BIJZONDERE JEUGDZORG, OOC
Kiosk
////////////////////////////////////

ORGANISATIE	
Naam	OOC MMZ Kiosk
Adres	't Serclaesdreef, 34 te 2160 Wommelgem
Telefoon	03 568 00 41
E-mail	XXXX
INRICHTENDE MACHT	
Naam	Voorspools-Sleegers
Juridische vorm	VZW
Adres	't Serclaesdreef, 34 te 2160 Wommelgem
INSPECTIEPUNT 1	
Naam	OOC De Zwaantjes
Adres	Hof ter Heidelaan, 1 A te 2660 Antwerpen
E-mail	XXXX
INSPECTIEPUNT 2	
Naam	OOC De Sluis
Adres	Begijnhoeve, 1 b1 te 2040 Antwerpen
E-mail	XXXX
OPDRACHT	
Nummer	O-2017-MAPU-0332
Datum	1 juni 2017
Inspecteur	XXXX
VERSLAG	
Nummer	V-2017-ANMF-0047
Datum	16 augustus 2017
INSPECTIEBEZOEK	
Onaangekondigd bezoek	OOC De Zwaantjes: 7 augustus 2017 van 9u tot 12u30
	OOC De Sluis: 9 augustus 2017 van 9u tot 12u30

Reden:

inspectie vrijheidsbeperkende maatregelen

Gesprekspartners:

OOOC De Zwaantjes:

- XXXX, directeur
- 2 contextbegeleiders
- 3 jongeren.

OOOC De Sluis:

- XXXX, directeur OOOC De Zwaantjes. XXXX, directeur OOOC De Sluis was op vakantie.
- 1 psychologe
- 1 contextbegeleider
- 1 hoofdbegeleider
- 3 jongeren.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Toezicht door Zorginspectie	5
1.1.1	Doelstellingen	5
1.1.2	Doelgroep	5
1.1.3	Kader	5
1.2	Inspectieproces	7
1.2.1	Vorbereiding	7
1.2.2	Plaatsbezoeken	7
1.2.3	Bronnen	7
1.2.4	Verslag	7
1.2.5	Beleidsrapport	7
1.3	Lijst met definities / Verklarende woordenlijst	8
2	Situering van de voorziening	10
3	OOOC DE ZWAANTJES	10
3.1	erkenningsgegevens	10
3.2	Bezetting dag van de inspectie	10
3.3	Preventief Beleid	12
3.3.1	Agressiepreventiebeleid	12
3.3.1.1	Signaleringsplannen/crisisplannen/ time-outplannen	12
3.3.1.2	De-escalatie	14
3.3.2	Het verbeteren van ervaringen van de jongeren	15
3.3.2.1	Leefregels	15
3.3.2.2	Contact met de buitenwereld	16
3.3.3	Betrokkenheid van jongeren	17
3.3.4	Inscholing van nieuwe medewerkers	17
3.3.5	Opvang na incidenten	18
3.4	Afzondering en separatie	19
3.4.1	Beleid en Procedure	19
3.4.2	Toepassing in de praktijk	20
3.4.3	Infrastructuur van de afzonderingskamer	20
3.5	Fixatie	21
3.5.1	Beleid en Procedures	21
3.5.2	Toepassing in de praktijk	22
3.6	Verbeterbeleid	22
3.6.1	Verzamelen van informatie	22
3.6.1.1	Preventief klimaat	22
3.6.1.2	Agressie-incidenten, afzonderen, separeren en fixeren	23

3.6.2	Analyse en bespreking van het beschikbaar materiaal	23
4	OOOC De Sluis.....	25
4.1	erkenningsgegevens	25
4.2	Bezetting dag van de inspectie	25
4.3	Preventief Beleid	26
4.3.1	Agressiepreventiebeleid	26
4.3.1.1	Signaleringsplannen/crisisplannen/time-outplannen.....	26
4.3.1.2	De-escalatie	27
4.3.2	Het verbeteren van ervaringen van de jongeren	28
4.3.2.1	Leefregels.....	28
4.3.2.2	Contact met de buitenwereld.....	30
4.3.3	Betrokkenheid van jongeren	30
4.3.4	Inscholing van nieuwe medewerkers	31
4.3.5	Opvang na incidenten.....	31
4.4	Afzondering en separatie.....	33
4.4.1	Beleid en Procedure	33
4.4.2	Toepassing in de praktijk	34
4.4.3	Infrastructuur van de afzonderingskamer	34
4.5	Fixatie	35
4.5.1	Beleid en Procedures.....	35
4.5.2	Toepassing in de praktijk	36
4.6	Verbeterbeleid.....	36
4.6.1	Verzamelen van informatie	36
4.6.1.1	Preventief klimaat	36
4.6.1.2	Agressie-incidenten, afzonderen, separeren en fixeren	37
4.6.2	Analyse en bespreking van het beschikbaar materiaal	37
5	Conclusie.....	39
5.1	Sterke punten	39
5.2	Verbetermogelijkheden.....	39

1 INLEIDING

1.1 TOEZICHT DOOR ZORGINSPECTIE

1.1.1 Doelstellingen

In uitvoering van de beleidsbrief van minister Vandeuren, waarin vermeld staat “Met betrekking tot vrijheidsberovende maatregelen zal een thematische inspectie opgezet worden in de verschillende betrokken sectoren.”, start Zorginspectie in 2017 met een thematische inspectieronde rond vrijheidsbeperkende maatregelen in de Bijzondere Jeugdzorg. In 2016 werd deze inspectie gestart in de ziekenhuizen, meer bepaald in de psychiatrische afdelingen voor kinderen en jongeren.

Waarom deze inspectieronde over vrijheidsbeperkende maatregelen (VBM)?

- Het is een thema waarrond een grote maatschappelijke bekommernis bestaat, met regelmatige belangstelling in de actualiteit.
- We willen samen met de sector de praktijk in kaart brengen, om te bekijken of en waar er verbeterpunten te vinden zijn en welke good practices inspirerend kunnen werken.
- Er is in Vlaanderen geen specifiek referentiekader over vrijheidsbeperkende maatregelen. We hopen dat onze bevindingen een input kunnen geven om verder na te denken over dergelijk kader.
- We willen input geven voor de opmaak van een sectoroverschrijdend referentiekader over dit onderwerp.

Doelstellingen van deze inspectieronde zijn:

- zicht krijgen op een belangrijk deelaspect van de kwaliteit van zorg,
- knelpunten kennen en objectiveren,
- de sector ondersteunen in zijn verbeterbeleid,
- het aantal vrijheidsbeperkende maatregelen doen dalen tot een strikt minimum,
- rapporteren aan de sector over de stand van zaken,
- rapporteren aan de burgers,
- input geven voor de opmaak van een referentiekader over het onderwerp vrijheidsbeperkende maatregelen in de bijzondere Jeugdzorg
- input geven voor de opmaak van een sectoroverschrijdend referentiekader over dit onderwerp.

1.1.2 Doelgroep

In de Bijzondere Jeugdzorg vindt deze inspectieronde plaats in alle afdelingen van de gemeenschapsinstellingen en in het Vlaams Detentiecentrum De Wijngaard; in de Onthaal-, Oriëntatie- en Observatiecentra (OOOC's) en in de Proeftuinen.

1.1.3 Kader

Er is in Vlaanderen geen specifiek referentiekader voorhanden over vrijheidsbeperkende maatregelen in de Bijzondere Jeugdzorg.

Als achtergrond bij deze inspectieronde werden volgende wetgeving en richtlijnen gebruikt:

- BVR 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand, zoals gewijzigd
- Decreet betreffende de Rechtspositie van de Minderjarige in de Integrale Jeugdhulp
<http://wvg.vlaanderen.be/rechtspositie/02-algemeen/index.htm>

- NICE guideline, Violence and Agression: short-term management in mental health, health and community setting, mei 2015
www.nice.org.uk/guidance/ng10

Volgende uitgangspunten worden voorop gesteld:

- Afzondering en separatie mogen als maatregel enkel gehanteerd worden in geval van acuut en ernstig gevaar, voor de jongere zelf of voor anderen en in geval van materiaalvernietiging.
- De indicaties voor de afzondering en separatie dienen in detail genoteerd te worden in het dossier.
- Afzondering, separatie en fixatie worden niet toegepast bij kinderen jonger dan 12 jaar.
- Er wordt geen gebruik gemaakt van de combinatie van afzondering en fixatie.
- Notities in het dossier tonen de multidisciplinaire evaluatie aan na de afzondering of separatie.
- Notities in het dossier tonen aan dat er minstens om de 30 minuten verhoogd toezicht is op de jongere in afzondering of separatie.
- Notities in het dossier tonen aan dat er minstens om de 60 minuten persoonlijk contact is door binnen gaan van een medewerker bij de jongere in afzondering of separatie.

1.2 INSPECTIEPROCES

1.2.1 Voorbereiding

In een eerste fase werd een informatiemoment met alle voorzieningen en instellingen uit deze inspectieronde georganiseerd. In dit informatiemoment werden alle voorzieningen op de hoogte gebracht van gegevens die tijdens de inspectie worden opgevraagd die misschien niet bij elke medewerker van de afdeling gekend zijn. Zorginspectie vroeg aan de voorzieningen en instellingen om deze gegevens op voorhand klaar te houden. Een lijst met deze gegevens werd ter beschikking gesteld aan alle geïnspecteerde voorzieningen en instellingen.

1.2.2 Plaatsbezoeken

De inspecties ter plaatse zijn onaangekondigd; de keuze voor onaangekondigd inspecteren heeft als meerwaarde dat we beter zicht krijgen op de dagdagelijks geleverde zorg. We zijn daarbij niet enkel geïnteresseerd in vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen, maar ook in het preventief beleid en het verbeterbeleid dat gevoerd wordt.

1.2.3 Bronnen

De vaststellingen zijn gebaseerd op gesprekken met medewerkers en jongeren, op inzage in procedures en in dossiers, op inzage van cijfergegevens en vergaderverslagen.

1.2.4 Verslag

Er wordt één verslag gemaakt per organisatie. Indien meerdere afdelingen van een organisatie werden geïnspecteerd, worden de vaststellingen gebundeld per geïnspecteerde afdeling. In de conclusie op het einde van dit verslag wordt een overzicht gegeven van de sterke punten en de verbeterpunten in het beleid en de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen. Deze conclusie overstijgt de werking van de afdelingen en gaat over de volledige organisatie. Wanneer een verbeterpunt niet op heel de organisatie slaat maar op één van de afdelingen, zal dit zo te lezen zijn in de conclusie.

Het ontwerpverslag wordt per e-mail bezorgd aan de voorziening. Vervolgens is een periode van 14 kalenderdagen voorzien om opmerkingen en bedenkingen bij de bevindingen in het inspectieverslag via een gemotiveerde reactienota te formuleren. Op basis hiervan kan het ontwerpverslag aangepast worden.

In het kader van de actieve openbaarheid zal Zorginspectie alle inspectieverslagen publiceren op de website www.departementwvg.be. Dergelijke werkwijze bevordert de transparantie over inspectieresultaten en laat toe om de aandacht voor kwaliteit en veiligheid van zorg in de geïnspecteerde instellingen en voorzieningen te verlevendigen. We hopen dat de betreffende instellingen en voorzieningen hierdoor openlijker en actiever gaan communiceren over hun toezichtresultaten en bijhorende verbeteracties.

1.2.5 Beleidsrapport

Zorginspectie maakt een beleidsrapport op bij het afronden van de inspecties m.b.t. vrijheidsbeperkende maatregelen bij jongeren in de verschillende sectoren. In dit beleidsrapport worden de belangrijkste inspectievaststellingen gegroepeerd en besproken.

Dit rapport kan een rol spelen bij het uitwerken of herwerken van het referentiekader voor de betrokken sectoren, maar ook instellingen en voorzieningen én het beleid kunnen hiermee aan de slag.

1.3 LIJST MET DEFINITIES / VERKLARENDE WOORDENLIJST

- Vrijheidsbeperkende maatregelen zijn alle (therapeutische of opvoedkundige) maatregelen die een beperking van de keuzevrijheid en/of de bewegingsvrijheid van de jongere inhouden, inclusief beperkingen qua contact met de buitenwereld.
- Vrijheidsberovende maatregelen zijn alle therapeutische of opvoedkundige maatregelen die een beperking van de bewegingsvrijheid van de jongere inhouden. Vrijheidsberoving is het ontnemen van de vrijheid om te bewegen (een sterke ruimtelijke inperking van bewegingsvrijheid), bv. door opsluiting (bv. tijdens afzondering) of door het gebruik van fixatiemateriaal.
De begrippen vrijheidsberoving en vrijheidsbeperking onderscheiden zich van elkaar in graad of intensiteit, maar verschillen niet fundamenteel. Vrijheidsbeperking is breder omschreven en omvat alle vrijheidsberoving.
- Afzondering is het geheel van maatregelen dat genomen wordt om een jongere onder te brengen in een daartoe speciaal voorziene afzonderingskamer, al dan niet met fixatie, indien de fysische en psychische integriteit van deze persoon of anderen acuut gevaar loopt en er geen enkel ander therapeutisch of opvoedkundig alternatief beschikbaar is.
- Separatie is het geheel van maatregelen dat genomen wordt om een jongere te verwijderen van de openbare ruimte op een afdeling en onder te brengen in zijn kamer of in een aparte ruimte (maar niet de afzonderingskamer) met een afgesloten deur, indien de fysische en/of psychische integriteit van de persoon of anderen acuut gevaar loopt en er geen enkel ander therapeutisch of opvoedkundig alternatief beschikbaar is.
- Fixatie is elke handeling of gebruik van materiaal die de bewegingsvrijheid beperkt en niet gemakkelijk kan worden verwijderd.
 - Fysieke interventie: direct lichamelijk contact dat de bewegingsvrijheid van een persoon beperkt, verhindert of belemmert met als doel de fysische en/of psychische integriteit van de persoon zelf of andere personen te vrijwaren. Het gaat over een interventie waarbij de persoon door meerdere hulpverleners op een deskundige (veilige en humane) wijze vastgehouden wordt om de bewegingsvrijheid sterk of volledig te beperken. Het kan gaan over het immobiliseren van de persoon (tot de zelfcontrole herwonnen is) of over op een fysiek gecontroleerde wijze de persoon (zich te laten) verplaatsen (bv. om uit de leefruimte te verwijderen of om naar de afzonderingskamer te brengen). Andere termen die worden gebruikt: manuele interventie, holding.
 - Mechanische fixatie is het aanwenden van mechanische hulpmiddelen, met uitzondering van ergonomische hulpmiddelen, bevestigd aan of in de directe omgeving van de jongere die de bewegingsvrijheid van de jongere beperken en die door de jongere zelf niet kunnen worden opgeheven of verwijderd.
 - Medicamenteuze fixatie (ook chemische fixatie genoemd) is het (acuut of chronisch) gebruik van neuroleptische, anxiolytische, sedatieve of hypnotische medicatie om het gedrag te controleren of te beheersen.
- Dwangmedicatie is het toedienen van medicatie (vb. kalmeringsmiddelen) zonder toestemming van de jongere.
- Dwangbehandeling is een behandeling die wordt toegepast op (1) een persoon die in staat is zijn toestemming te geven, maar dit weigert, of op (2) een persoon die niet in staat is toe te stemmen, maar zich tegen de behandeling verzet.
- In deze inspectieronde wordt time-out gedefinieerd als het geheel van maatregelen die genomen worden om voor een beperkte tijd een jongere te verwijderen van de openbare ruimte op een afdeling en onder te brengen in zijn kamer of in een aparte ruimte met niet-afgesloten deur.
- Afzonderingskamer = een specifiek ingerichte ruimte die gebruikt wordt voor het opsluiten van een jongere die een ernstig gevaar vormt voor zichzelf en/of anderen en met de bedoeling probleemgedrag te controleren.

- Time-out kamer = een specifieke ruimte met niet-afgesloten deur die gebruikt wordt om een jongere een beperkte tijd in onder te brengen.
- Een comfortroom is een prettig ingerichte kamer die op vrijwillige basis gebruikt kan worden door jongeren wanneer zij zich angstig, onrustig of boos voelen. Een comfortroom is geen alternatief voor afzondering maar een ruimte waar jongeren tot rust kunnen komen en zich even af kunnen zonderen van de drukte van de afdeling.
- Een jongere is een persoon jonger dan 18 jaar of 21 jaar (indien vrijwillig verlengde hulpverlening werd aangevraagd).
- Een signaleringsplan of crisisplan of time-outplan is een hulpmiddel om in een vroeg stadium een dreigende (agressie)aanval te herkennen en te voorkomen. Het omschrijft wat de jongere, zijn omgeving en hulpverleners kunnen doen om een crisissituatie te voorkomen. De jongere leert m.b.v. zijn signalerings-, crisis- of time-outplan zijn gedrag onder controle te krijgen doordat hij vroeg herkenning krijgt van zijn waarschuwingssignalen. Dergelijk plan bevat minstens:
 - de concrete omschrijving van signalen of vroege voortekenen,
 - de mogelijke acties of stabiliserende maatregelen in de verschillende fasen,
 - wat de jongere of zijn omgeving kan doen,
 - wat hulpverleners kunnen doen.

2 SITUERING VAN DE VOORZIENING

MMZ OOC Kiosk beschikt over volgende afdelingen:

Naam afdeling	Adres afdeling	Opnamecapaciteit afdeling
OOC De Zwaantjes	Hof ter Heidelaan, 1A te 2660 Antwerpen	8
OOC De Sluis	Begijnhof, 1 b1 te 2040 Antwerpen	8

Daarnaast heeft MMZ Kiosk ook nog een erkenning voor 321 modules contextbegeleiding, 133 modules verblijf, 70 modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen, 20 modules dagbesteding. Het MFC heeft een erkenning van 16 modules in te zetten over de 3 functies: verblijf, dagopvang en begeleiding.

Dit verslag bevat de vaststellingen van de inspectie uitgevoerd in OOC De Zwaantjes en OOC De Sluis.

3 OOC DE ZWAANTJES

3.1 ERKENNINGSGEGEVENS

Naam leefgroep	Opnamecapaciteit leefgroep	Profiel/finaliteit leefgroep (indien aanwezig)	Minimum en maximum leeftijd jongeren
De Zwaantjes	8	kinderen/jongeren met een psychische problematiek, met gedrags- en emotionele stoornis.	0 – 18 jaar

3.2 BEZETTING DAG VAN DE INSPECTIE

Aantal jongeren in begeleiding*	8
Aantal jongeren in begeleiding (jonger dan 18j)	8
Aantal < 12j	2
Aantal jongeren in begeleiding door beslissing van de jeugdrechter	4

* hier worden enkel de jongeren die residentieel begeleid worden vermeld, niet de ambulante begeleidingen.

Op de dag van de inspectie waren er 8 jongeren opgenomen:

- 4 jongeren waren aanwezig in de voorziening,
- 1 kind was op kamp,
- 1 op time-out in een andere voorziening van de organisatie en
- 1 kind was naar de dagopvang van de organisatie.

3.3 PREVENTIEF BELEID

De beperking van vrijheidsberoving tot uitzonderlijke en kortdurende interventies is mogelijk wanneer er gekozen wordt voor een breder beleid van preventie van conflicten.

Agressie voorkomen en conflictpreventie kunnen op verschillende manieren en niveaus aandacht krijgen.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Inspraak van jongeren en hun context in de jeugdhulp is een belangrijk basisaspect voor kwaliteitsvolle hulpverlening: niet enkel de betrokkenheid bij de individuele behandeling, zoals bij het opstellen en evalueren van het handelingsplan/oriëntatieverslag, maar breder gezien ook de participatie op het beleidsniveau.
- Het verbeteren van de ervaringen van jongeren: de leefregels die gehanteerd worden, waaronder de mogelijkheden tot contact met buitenwereld, kunnen een effect hebben op het ontstaan en de preventie van conflicten. De aandacht voor ervaringen van jongeren is een belangrijke voorwaarde tot verbetering.
- De bestaffing en de infrastructuur kunnen het gebruik van alternatieven en de mogelijkheden qua de-escalatie beïnvloeden.
- Een aanbod van sessies agressiebeheersing, zelfcontrole en regulatievaardigheden voor jongeren en hun context.
- Er zijn studies in de gezondheidszorg die aantonen dat het gebruik van signalerings-, crisis- of time-outplannen een daling kan teweeg brengen in het aantal agressie-incidenten. Een signalerings-, crisis- of time-outplan is een hulpmiddel om in een vroeg stadium een dreigende escalatie te herkennen en te voorkomen. Het omschrijft wat de jongere, zijn omgeving en hulpverleners kunnen doen om een crisissituatie te voorkomen. De jongere leert m.b.v. zijn signalerings-, crisis- of time-outplan zijn gedrag onder controle te krijgen doordat hij vroeg herkenning krijgt van zijn waarschuwingssignalen.
- Een vormingsbeleid dat gericht is op preventie van conflict, agressiepreventie en de-escalatie, op het gebruik van alternatieven en op het veilig uitvoeren van interventies.
- De opvang na incidenten waarbij debriefing met alle betrokkenen en een herstelgesprek belangrijke facetten zijn.

3.3.1 Agressiepreventiebeleid

3.3.1.1 Signaleringsplannen/crisisplannen/ time-outplannen

Werkwijze

De voorziening/instelling werd bevraagd of ze gebruik maken van signalisatie-, crisis- of time-outplannen.

Deze signalisatie-, crisis- of time-outplannen dienen minstens de volgende 4 aspecten te bevatten:

- een concrete omschrijving van signalen of vroege voortekenen
- de mogelijke acties / stabiliserende maatregelen in verschillende fasen
- wat de jongere kan doen
- wat hulpverleners kunnen doen

Indien de voorziening werkt met dergelijke plannen werden 5 jongerendossiers ingekeken om het gebruik van signalerings-, crisis- of time-outplannen na te gaan.

De betreffende jongeren zijn bij voorkeur meer dan 1 maand opgenomen in de voorziening/instelling. (Indien de voorziening of instelling afspraken heeft betreffende de termijn waarin signalerings-, crisis- of time-outplannen worden opgemaakt, dan wordt die termijn genomen).

Indien de voorziening aangeeft niet te werken met signalisatie-, crisis- of time-outplannen met de vereiste elementen dan wordt aan de voorziening gevraagd hun werkwijze op vlak van preventie op individueel niveau verder toe te lichten.

Vaststellingen

OOOC De Zwaantjes geeft in de bevraging aan geen gebruik te maken van signalerings-, crisis- of time-outplannen, zoals omschreven in de hierboven vermelde definitie.

Toelichting:

De voorziening werkt niet met signaleringsplannen.

De gesprekspartners geven aan dat ze geen begeleiding doen van de kinderen/jongeren maar dat ze advies geven naar de opvang van de jongeren in de toekomst. Dit advies is eerder algemeen zodat de nieuwe opvang zelf de signaleringsplannen kunnen invullen. Ze geven aan dat ze zelf niet echt deskundig zijn in het opstellen van signaleringsplannen.

Halfweg (na een maand ongeveer) van het onthaal/observatie/oriëntatie volgt er een strategiefaseverslag waarin aandacht is voor internaliserende en externaliserende elementen. Het gaat hierbij vb. om het risico op automutilatie, wegloupedrag ... Er wordt nagedacht over preventieve acties die door het team en de jongere kunnen genomen worden.

Er wordt ook gewerkt met IZIKA, een instrument om de zorgzwaarte in te schatten. Elke discipline geeft een score en uit de verwerking hiervan kunnen verschillende niveaus van hulpverlening afgeleid worden, vb. zorg uit context of 24u op 24u psychiatrische zorg ...

Het eigen advies en het resultaat van het instrument worden naast elkaar gelegd en dit leidt uiteindelijk tot het advies voor de vervolghulpverlening.

De signalering bestaat dus eerder uit een advies naar de vervolghulpverlening en dit wordt vermeld in het adviesverslag.

Werkt de voorziening met signalerings-, crisis- of time-outplannen die de 4 vooropgestelde elementen bevatten?	nee
Aantal dossiers gecontroleerd op de aanwezigheid van signalerings-, crisis- of time-outplannen.	0
Aantal dossiers met een signalerings-, crisis- of time-outplan	0

3.3.1.2 De-escalatie

Werkwijze

De infrastructuur werd tijdens het afdelingsbezoek bekeken. Hierbij werd vooral aandacht geschonken aan over welke infrastructuur de voorziening beschikt om agressie te vermijden.

De bestaffing en de mogelijkheid om extra hulp in te roepen van collega's bij noodgevallen (24 u op 24 u) werd bevestigd. Verwacht wordt dat in noodgevallen binnen de 15 minuten ondersteuning kan geboden worden.

Er werd bevestigd of er in het ondersteuningsaanbod voor jongeren sessies worden georganiseerd over agressiebeheersing, zelfcontrole of regulatievaardigheden en of er in het ondersteuningsaanbod voor ouders van jongeren opvoedingsondersteuning voorzien is specifiek gericht naar omgaan met moeilijk gedrag, agressiepreventie en crisisinterventie.

Vaststellingen

De voorziening/instelling beschikt over volgende soorten jongerenkamers:

Aantal eenpersoonskamers	Aantal tweepersoonskamers	Aantal meerpersoonskamers (>2)
10	1	0

Daarnaast is volgende Infrastructuur voorhanden om de-escalatie mogelijk te maken: een fietsenloods met boksbal, grote tuin met o.a. trampoline en hangmatten.

Het huis ligt in een parkje, weg van de drukte van de stad.

Overdag kan in geval van nood volgende extra hulp opgeroepen worden: overdag zijn de begeleiders niet alleen met de jongeren. In geval van nood worden directeur, psychologen, contextbegeleiders geroepen/gebeld om de situatie te ondersteunen. Deze medewerkers hebben hun bureau vlak bij de leefgroepwerking.

's Nachts is er één begeleider aanwezig. Het is een slapende waak.

In geval van nood kan volgende extra hulp opgeroepen worden op de afdeling: er wordt gewerkt met een permanentie door directie, psychologen en contextbegeleiders. Bij problemen wordt de permanentie gebeld en wordt er overlegd. De permanentie moet bijna nooit ter plaatse komen. Bij grotere problemen wordt de politie opgebeld.

Gedurende 24u, kan er geen extra hulp, binnen de 15 minuten beschikbaar zijn.

Kan een verpleegkundige ook continu opgeroepen worden? Er is geen verpleegkundige.

In het ondersteuningsaanbod zijn geen sessies zelfcontrole/regulatievaardigheden/agressiebeheersing voorzien voor jongeren. In de begeleiding kan er wel gewerkt worden met verschillende methodieken vb. rots en water maar ook hier geven de gesprekspartners aan dat dit eerder voor de vervolg-hulpverlening is.

In het behandelplan zijn geen sessies opvoedingsondersteuning voor ouders van jongeren over omgaan met moeilijk gedrag/agressiepreventie/de-escalatie voorzien. Deze aspecten komen wel aan bod in het individuele traject.

3.3.2 Het verbeteren van ervaringen van de jongeren

3.3.2.1 Leefregels

Werkwijze

Tijdens de inspectie werden de leefregels bevraagd bij personeelsleden en jongeren en werden de infobrochures ingekeken.

- Welke leefregels zijn er die invloed hebben op de vrijheid van jongeren ?
- Welke informatie krijgen de jongeren en hun ouders over de leefregels?
- Welke controles gebeuren er?
- Zijn er procedures opgemaakt voor de verschillende controles die er gebeuren?

Vaststellingen

Er zijn algemeen geldende leefregels.

De algemeen geldende leefregels worden schriftelijk toegelicht.

Volgende (vrijheidsbeperkende) leefregels zijn van toepassing:

- verplichte kamermomenten (met open deur)
- beperkende regels i.v.m. bezoek op eigen kamer.

Volgende controles gebeuren op de afdeling:

- kamercontrole: dit gebeurt soms, bij sterke vermoedens, steeds samen met de jongere
- drugscreening: wordt soms toegepast op vraag van ouders of jeugdrechter.

Voor alle controles die gebeuren zijn procedures opgemaakt.

Niet alle leefregels zijn schriftelijk beschreven voor de jongeren.

Over volgende regels ontbreekt schriftelijke informatie voor jongeren:

- kamercontrole.

Niet alle leefregels zijn schriftelijk beschreven voor de context van de jongeren:

Over volgende regels ontbreekt schriftelijke informatie voor jongeren:

- kamercontrole
- drugscreening.

Aantal bevraagde jongeren	3
Aantal jongeren die aangeven dat de leefregels duidelijk zijn	3

Aan de jongeren werd gevraagd wat er gebeurt als je verplichte groepsmomenten, therapie,... niet wil volgen. Volgende antwoorden werden gegeven: de bevraagde jongeren waren zeer loyaal naar de begeleiding toe. Ze vonden dat de begeleiders veel tijd besteden aan het organiseren van activiteiten en ze vonden het dan maar logisch dat ze hieraan deelnamen.

De gesprekspartners gaven aan dat er meestal twee begeleiders op dienst zijn zodat een opsplitsing in twee groepen (wel en geen activiteit) mogelijk is.

3.3.2.2 Contact met de buitenwereld

Werkwijze

Jongeren werden tijdens de inspectie bevraagd over de mogelijkheden die er zijn qua contact met de buitenwereld. Daarnaast werden de onthaalbrochure en het document met de leefregels opgevraagd. Indien niet alle informatie hierin werd teruggevonden werden medewerkers hierrond bevraagd.

Vaststellingen

Contact met de buitenwereld is mogelijk op volgende manieren:

- **Bezoek:**
Tijdens het eerste weekend blijven de jongeren in OOC De Zwaantjes, ze kunnen wel bezoek ontvangen. De volgende weekends wordt er op maat gewerkt: één hele dag op weekend of het volledige weekend ...
Er is ook ruimte om vrienden te ontvangen. De gesprekspartners gaven aan dat ze het belangrijk vinden om ook deze mensen uit de context van de jongere te leren kennen.
- **Telefonisch contact:**
Jongeren mogen hun eigen GSM bijhouden (uitgezonderd tijdens activiteiten en 's nachts). In de leefgroep staat er een vaste telefoon. De jongeren kunnen, indien ze dit wensen, dagelijks iemand bellen. Voor 'privé gesprekken' kunnen ze, in samenspraak met de begeleider, een GSM van de leefgroep gebruiken.

- **Post/Contact via mail/elektronische berichten/skype/toegang WIFI:**
De jongeren in OOC De Zwaantjes ontvangen heel weinig post.

Jongeren kunnen mailen op de computer in de leefruimte. Iedere jongere kan twee keer per week een uur met de computer werken.

Er is nog geen WIFI in de voorziening maar hier wordt aan gewerkt.

- **Uitgangsmogelijkheden (onder begeleiding van context/alleen):**
Jongeren kunnen met vrienden afspreken maar dit moet wel op voorhand besproken zijn: wat gaan ze doen, met wie, wanneer en hoelang.

Besluit:

Er is dagelijks contact met de buitenwereld mogelijk.

Aantal bevraagde jongeren	3
Aantal jongeren die aangeven dat er dagelijks contactmogelijkheden met hun context zijn	3

3.3.3 Betrokkenheid van jongeren

Werkwijze

De organisatie werd bevestigd over de manieren waarop jongeren betrokken worden bij beleidsmatige aspecten van de hulpverlening.

Jongeren werd gevraagd of ze een handelings – of begeleidingsplan hebben, of ze uitgenodigd worden op een multidisciplinaire bespreking van hun begeleidingsplan en of hun ouders hierop uitgenodigd worden.

Vaststellingen

Jongeren worden beleidsmatig betrokken:

- jongerenparticipatie op afdelingsniveau: elke dinsdagavond is er een jongerenvergadering.

Jongeren worden betrokken in hun individueel traject:

Aantal bevestigde jongeren	3
Aantal jongeren die aangeven dat ze een handelingsplan/oriëntatieverslag hebben	3*
Aantal jongeren die aanwezig waren op een handelingsplanbespreking of bespreking oriëntatieverslag	3
Aantal jongeren van wie een ouder/context aanwezig was op een behandelplanbespreking/bespreking oriëntatieverslag	Niet bevestigd

In het OOC wordt er niet gewerkt met handelingsplan/oriëntatieverslag, wel met een oriëntatieverslag. Op het einde is er een afsluitend gesprek en krijgen cliënten een uitgebreid verslag mee.

Uit het gesprek met de jongeren blijkt wel dat er, ter voorbereiding van gesprekken met de context, gesprekken plaatsvinden met de jongere.

3.3.4 Inscholing van nieuwe medewerkers

Werkwijze

Het inscholingsprogramma voor nieuwe medewerkers werd opgevraagd tijdens de inspectie. Er werd gevraagd hoeveel maal per jaar er een inscholingsprogramma georganiseerd wordt.

Er werd in dit programma bekeken of er tijdens de inscholing tijd werd besteed aan vorming over:

- Agressiepreventie of de-escalatie
- Signalerings-, crisis- of time-outplannen
- Het inoefenen van afzonderingstechnieken (indien van toepassing)

Vaststellingen

Aantal keer dat het inscholingsprogramma in 2016 werd georganiseerd: er is telkens een traject met een individuele nieuwe medewerker, aantal niet bevestigd.

Er is in de voorziening geen inscholingsprogramma in de zin dat een enkele begeleiders samen, bij indiensttreding, een aantal vormingen volgen.

In OOC De Zwaantjes wordt er wel aandacht besteed aan de inwerking van nieuwe medewerkers met vb. een checklist, een inwerkmap per discipline, een gesprek na een week, een maand en na een half jaar.

In de checklist worden vb. het lezen van een aantal procedures opgenomen, het doornemen kwaliteitshandboek, procedure ontvluchting, agressie, decreet rechtspositie ...

3.3.5 Opvang na incidenten

Werkwijze

Er werd gevraagd aan de voorziening om cijfers die bijgehouden worden rond agressie-incidenten voor te leggen. Tijdens de inspectie werd bevestigd of er een debriefing/herstelgesprek gebeurt na agressie-incidenten en met wie dit gebeurt. Er werd nagevraagd of er een specifiek team/ een specifiek aanspreekpersoon voorzien is voor psychologische opvang van medewerkers na ernstige incidenten.

Er werd een voorbeeld opgevraagd van een incidentanalyse met verslaggeving van een agressie-incident. Jongeren werden gevraagd of ze geïnformeerd waren over de maatregelen die bij ernstige agressie-incidenten worden genomen.

Vaststellingen

Medewerkers geven aan dat er na ernstige agressie-incidenten steeds een debriefing/herstelgesprek gebeurt:

- binnen het team: vooral op teamvergaderingen
- met jongere zelf: op groepsvergaderingen, tijdens kameruur of tijdens informele momenten
- met context: bij een incident wordt de context verwittigd en wordt er vb. besproken op welke manier herstel mogelijk is.

Medewerkers geven aan dat er na ernstige agressie-incidenten niet steeds een debriefing/herstelgesprek gebeurt:

- met medejongeren.

Wanneer er een agressie-incident was dan komt dit aan bod tijdens de ochtendbriefting. De psychologen spreken daarna met de begeleider die op dat moment aanwezig was.

Er wordt een registratieformulier ingevuld. Deze werkwijze werd een half jaar geleden ingevoerd.

Tijdens de teamvergadering wordt het incident besproken en wordt er verder afgesproken welke stappen er door welke medewerker kunnen/moeten genomen worden (vb. wie doet er een gesprek met de jongeren, wat kunnen collega's nog doen ...).

De psychologen en de directeur zijn de aanspreekpersonen voor psychologische opvang van medewerkers na ernstige incidenten.

Aantal geregistreerde agressie-incidenten in 2016	geen gegevens beschikbaar
Aantal tussenkomsten van het opvangteam/aanspreekpersoon na ernstige agressie-incidenten	geen gegevens beschikbaar

De voorziening is sinds een half jaar gestart met het invullen van registratieformulieren bij agressie. Op de dag van de inspectie waren er 5 formulieren ingevuld. Niet alle formulieren waren volledig, er zal nog extra toelichting aan de medewerkers gegevens worden.

Het invullen van een registratieformulier is het o.a. het resultaat van een samenwerking met ICOBA. De voorziening loopt met deze organisatie een traject rond agressiebeheersing. (ICOBA : Iedereen COmpetent in het Beheersen van Agressie).

In 2016 waren er geen arbeidsongevallen ten gevolge van agressie-incidenten.

Een incident-analyse met verslaggeving van een agressie-incident was niet aanwezig.

Er werden wel teamverslagen voorgelegd waaruit blijkt dat een incident besproken wordt maar het is geen analyse van het incident. Meestal wordt er besproken op welke manier men verder kan werken met de jongeren.

De gesprekspartner gaf aan dat er nog onvoldoende besproken wordt wat de aanleiding was van het incident, welke signalen er vooraf gegaan zijn, wat men anders had kunnen doen Het is de bedoeling om dit in een traject met ICOBA verder uit te werken aan de hand van de 'critical incident methode'.

Aantal bevroegde jongeren	3
Aantal jongeren die aangeven dat ze informatie kregen over de maatregelen bij agressie-incidenten	3

3.4 AFZONDERING EN SEPARATIE

3.4.1 Beleid en Procedure

Werkwijze

De cijfers van 2016 m.b.t. afzondering en separatie werden opgevraagd (indien registratie). De procedure/visietekst voor afzondering en separatie werd opgevraagd en nagezien (indien er een procedure kan voorgelegd worden, *zoniet kan tijdens de inspectie nagevraagd worden of er mondelinge afspraken zijn rond afzondering en separatie en zo ja welke*).

Indien er wordt afgezonderd/gesepareerd dan is een procedure of visietekst vereist die volgende vereiste elementen bevat:

- De definitie van afzondering en separatie (= minstens afgesloten deur van de kamer vernoemd)
- Zo weinig mogelijk
- Zo kort mogelijk
- Proportionaliteit: minst ingrijpende maatregel/graduele aanpak/gefaseerde manier
- Indicaties en tegenindicaties
- Alternatieven
- Eindverantwoordelijke
- Wie mag uitvoeren?
- Toezicht: frequentie en vorm
 - minstens om de 30 minuten toezicht op de jongere in afzondering of separatie.
 - minstens om de 60 minuten persoonlijk contact door binnen gaan van een medewerker bij de jongere in afzondering of separatie.
- Frequentie van evaluatie
- Welke notities in het dossier/register

Indien een procedure vereist is dient ook rekening gehouden te worden met volgende richtlijnen:

- Afzondering en separatie zijn niet toegestaan onder 12 jaar.
- De redenen voor afzondering en separatie volgens de procedure zijn beperkt tot acuut gevaar voor zichzelf of acuut gevaar voor anderen.

Indien er afgezonderd of gesepareerd worden moeten jongeren en context hierover geïnformeerd worden. De infobrochure rond afzondering en separatie voor kinderen/jongeren en voor hun context werd opgevraagd.

Vaststellingen

Er werd de voorbije drie jaar geen enkele jongere in OOC De Zwaantjes afgezonderd of gesepareerd.

Er is geen afzonderingskamer.

Vermits er niet afgezonderd of gesepareerd wordt, zijn een procedure en informatiebrochure ook niet nodig.

3.4.2 Toepassing in de praktijk

Werkwijze

Indien er afzonderingen of separaties gebeuren dan werd nagegaan of ze in het register worden genoteerd: De registers van een steekproef van jongeren in afzondering en separatie van het voorbije jaar werden gecontroleerd. Er werd nagegaan of de registraties minstens volgende gegevens bevat:

- identificatie jongere
- datum
- beginuur
- einduur
- reden van afzondering of separatie
- bewijs van afstemming of overleg (procedure voor afzondering)

Er werd gekeken naar de reden voor afzondering of separatie, de duur van de afzondering of separatie, de eventuele extra maatregelen en naar de notities over toezicht tijdens de afzondering of separatie.

Vaststellingen

Er wordt geen register bijgehouden over afzonderingen.

Er wordt geen register bijgehouden over separaties.

Deze registers zijn ook niet vereist omdat er in de voorziening niet gewerkt wordt met afzonderingen in een afzonderingskamer of separaties.

3.4.3 Infrastructuur van de afzonderingskamer

Werkwijze

Alle ruimtes die gebruikt worden voor afzondering en separatie werden gecontroleerd. Indien jongerenkamers ook gebruikt worden voor afzondering en separatie dienen ze ook te voldoen aan onderstaande veiligheidsrichtlijnen.

Volgende aspecten van de infrastructuur werden gecontroleerd:

- veiligheid inzake automutilatie / verhänging,
- rookdetectie,
- een beloproepsysteem dat steeds bereikbaar is (ook voor gefixeerde jongeren indien fixatie wordt toegepast),
- de mogelijkheid tot visueel toezicht,
- een (aan de doelgroep aangepaste) klok,
- voldoende privacy,
- daglicht.

Vaststellingen

Er is geen afzonderingsruimte of separatuieruimte

3.5 FIXATIE

3.5.1 Beleid en Procedures

Werkwijze

Er werd aan de voorziening gevraagd of en zo ja welke fixaties worden toegepast in de voorziening: mechanische fixatie, fysieke interventie en medicamenteuze fixatie.

Indien de voorziening fixeert werden de cijfers van 2016 m.b.t. fixatie opgevraagd.

Indien de voorziening fixeert werd de procedure/visietekst voor fixatie opgevraagd tijdens de inspectie (indien geen fixaties gebruikt worden in de voorziening, is uiteraard geen procedure vereist).

Er werd nagegaan of deze procedure / visietekst alle vereiste elementen bevat:

- De definitie van fixatie (mechanische fixatie, fysieke interventie en medicamenteuze fixatie: indien toegepast)
- Zo weinig mogelijk
- Zo kort mogelijk
- Indicaties en tegenindicaties
- Alternatieven
- Eindverantwoordelijke
- Wie mag uitvoeren?
- Toezicht: frequentie en vorm
- Frequentie van evaluatie
- Welke notities in het dossier / register
- Indien medicamenteuze fixatie wordt toegepast: hoe gebeurt het (omschrijving geven)
 - Wordt de medicatie veilig bewaard
 - Registreert men als dit wordt toegediend
 - Gebeurt er regelmatig een evaluatie?
 - Wordt instemming van de jongere gevraagd (of bij toediening of bij opmaak van handelings- of signaleringsplan)

Er werd nagegaan of de procedure conform de richtlijnen is:

- De combinatie van mechanische fixatie en afzondering is niet toegelaten.
- Mechanische fixatie is niet toegestaan onder 12 jaar.
- De redenen voor fixatie volgens de procedure zijn beperkt tot acuut gevaar voor zichzelf of acuut gevaar voor anderen.

Vaststellingen

In de bevraging geeft men aan:

- geen mechanische fixatie toe te passen
- geen medicamenteuze fixatie toe te passen
- geen fysieke interventie toe te passen.

3.5.2 Toepassing in de praktijk

Werkwijze

Tijdens de inspectie werd gevraagd welk fixatiemateriaal ter beschikking is (ongeacht of er ja dan neen gefixeerd wordt). Dit materiaal werd bekeken tijdens de inspectie.

Er werden een aantal dossiers van jongeren die mechanisch gefixeerd werden gecontroleerd.

Er werd gekeken naar de leeftijd van de betreffende jongere (jonger of ouder dan 12 jaar), de duur van fixatie en het type fixatiemiddel.

Er werd gevraagd of fysieke interventies worden toegepast. Er werden een aantal dossiers van jongeren die fysisch worden gefixeerd, gecontroleerd

Vaststellingen

Men beschikt niet over fixatiematerialen.

3.6 VERBETERBELEID

Registratiesystemen dienen als basis voor veiligheids- en kwaliteitsmonitoring.

Verder is het engagement van de verschillende bestuursniveaus belangrijk in de vermindering van het aantal vrijheidsbeperkende maatregelen.

3.6.1 Verzamelen van informatie

3.6.1.1 Preventief klimaat

Werkwijze

Er werd gevraagd over welke onderwerpen de voorbije 5 jaar evaluaties gebeurden:

- Leefregels van de afdelingen (we verwachten hier een globale evaluatie van alle leefregels)
- Ervaringen van jongeren, context en medewerkers
- Registraties van afzonderingen

De verslaggeving van deze evaluaties werd opgevraagd. Er werd nagekeken of de voorzieningen aan de slag zijn gegaan met deze evaluaties.

Vaststellingen

Er kon aangetoond worden dat leefregels geëvalueerd werden (de voorbije 5 jaar) door:

- medewerkers in 2016: dit gebeurde in verschillende teamvergaderingen
- jongeren in 2016: in de jongerenvergaderingen.

Er kon niet aangetoond worden dat de leefregels (de voorbije 5 jaar) geëvalueerd werden door:

- context.

Er kon aangetoond dat de voorziening op een doordachte wijze omgaat met de resultaten van de evaluaties. Volgens de gesprekspartners wordt er rekening gehouden met de opmerkingen van de jongeren vb. in de toekomst zal er WIFI zijn, er werden hangmatten en trampoline aangekocht, jongeren konden zelf een 'korf' met sancties samenstellen, netflix werd geïnstalleerd ...

In het verleden had men een onthaalbrochure voor alle leeftijden en naar aanleiding van de evaluatie werden twee brochures geschreven (- en + 12 jaar).

Er gebeurde de laatste 5 jaar een (beperkte) medewerkerstevredenheidsmeting i.v.m. de onthaalperiode in OOC De Zwaantjes. Er gebeurde echter geen algemene tevredenheidsmeting bij een groter aantal medewerkers.

Er vond ook een enquête plaats over psychosociaal welzijn op het werk.

Er gebeurde de voorbije 5 jaar een jongerentevredenheidsmeting.

De tevredenheidsmetingen vinden plaats op het einde van het verblijf in OOC De Zwaantjes. De vragenlijst werd recent (april 2017) aangepast. Men wil enkele bevragingen samen laten komen, een analyse maken en hieruit dan conclusies trekken.

Er gebeurde de laatste 5 jaar een tevredenheidsmeting bij de context van de jongeren, op het einde van het verblijf.

Idem zie jongerentevredenheidsmeting.

3.6.1.2 Agressie-incidenten, afzonderen, separeren en fixeren

Werkwijze

Er werd aan de voorziening gevraagd of agressie-incidenten worden geregistreerd. De cijfergegevens van de registraties hiervan werden opgevraagd.

Indien de voorziening afzondert, separeert of fixeert dan worden de cijfergegevens van de registraties opgevraagd.

Vaststellingen

Agressie-incidenten worden geregistreerd.

Zoals hoger vermeld is men begin 2017 gestart met het invullen van een registratieformulier bij agressie. Er werden 5 formulieren ingevuld.

Interventies van de politie ingevolge agressie-incidenten worden niet geregistreerd. De gesprekspartners geven aan dat politie-interventies zeer uitzonderlijk zijn. Ze geven aan dat dit maximum 2 keer per jaar voorvalt.

Vermits er geen afzonderingen, separaties of fixaties zijn, is registratie niet van toepassing.

3.6.2 Analyse en bespreking van het beschikbaar materiaal

Werkwijze

Tijdens de inspectie werd verslaggeving opgevraagd over de bespreking van de beschikbare analyserapporten op de verschillende beleidsniveaus (afdeling, directie, Raad van Bestuur):

- Cijfers rond agressie-incidenten
- Cijfers over politie-interventies ingevolge agressie-incidenten
- Cijfers rond afzondering/separatie

- Cijfers over fixaties (inclusief fysieke interventie)

Vaststellingen

Er konden geen analyserapporten over agressie-incidenten worden voorgelegd.

4 OOC DE SLUIS

4.1 ERKENNINGSGEGEVENS

Naam leefgroep	Opname-capaciteit leefgroep	Profiel/finaliteit leefgroep (indien aanwezig)	Minimum en maximum leeftijd jongeren
De Sluis	8	kinderen/jongeren met een psychische problematiek, met gedrags- en emotionele stoornis en/of problemen in de context.	0 – 18 jaar

4.2 BEZETTING DAG VAN DE INSPECTIE

Aantal jongeren in begeleiding*	7
Aantal jongeren in begeleiding (jonger dan 18j)	7
Aantal < 12j	3
Aantal jongeren in begeleiding door beslissing van de jeugdrechter	6

* hier worden enkel de jongeren die residentieel begeleid worden vermeld, niet de ambulante begeleidingen.

Van de 7 jongeren was er één jongere in crisisopname.

4.3 PREVENTIEF BELEID

De beperking van vrijheidsberoving tot uitzonderlijke en kortdurende interventies is mogelijk wanneer er gekozen wordt voor een breder beleid van preventie van conflicten.

Agressie voorkomen en conflictpreventie kunnen op verschillende manieren en niveaus aandacht krijgen.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Inspraak van jongeren en hun context in de jeugdhulp is een belangrijk basisaspect voor kwaliteitsvolle hulpverlening: niet enkel de betrokkenheid bij de individuele behandeling, zoals bij het opstellen en evalueren van het handelingsplan/oriëntatieverslag, maar breder gezien ook de participatie op het beleidsniveau.
- Het verbeteren van de ervaringen van jongeren: de leefregels die gehanteerd worden, waaronder de mogelijkheden tot contact met buitenwereld, kunnen een effect hebben op het ontstaan en de preventie van conflicten. De aandacht voor ervaringen van jongeren is een belangrijke voorwaarde tot verbetering.
- De bestaffing en de infrastructuur kunnen het gebruik van alternatieven en de mogelijkheden qua de-escalatie beïnvloeden.
- Een aanbod van sessies agressiebeheersing, zelfcontrole en regulatievaardigheden voor jongeren en hun context.
- Er zijn studies in de gezondheidszorg die aantonen dat het gebruik van signalerings-, crisis- of time-outplannen een daling kan teweeg brengen in het aantal agressie-incidenten. Een signalerings-, crisis- of time-outplan is een hulpmiddel om in een vroeg stadium een dreigende escalatie te herkennen en te voorkomen. Het omschrijft wat de jongere, zijn omgeving en hulpverleners kunnen doen om een crisissituatie te voorkomen. De jongere leert m.b.v. zijn signalerings-, crisis- of time-outplan zijn gedrag onder controle te krijgen doordat hij vroeg herkenning krijgt van zijn waarschuwingssignalen.
- Een vormingsbeleid dat gericht is op preventie van conflict, agressiepreventie en de-escalatie, op het gebruik van alternatieven en op het veilig uitvoeren van interventies.
- De opvang na incidenten waarbij debriefing met alle betrokkenen en een herstelgesprek belangrijke facetten zijn.

4.3.1 Agressiepreventiebeleid

4.3.1.1 Signaleringsplannen/crisisplannen/time-outplannen

Werkwijze

De voorziening/instelling werd bevraagd of ze gebruik maken van signalisatie-, crisis- of time-outplannen.

Deze signalisatie-, crisis- of time-outplannen dienen minstens de volgende 4 aspecten te bevatten:

- een concrete omschrijving van signalen of vroege voortekenen
- de mogelijke acties / stabiliserende maatregelen in verschillende fasen
- wat de jongere kan doen
- wat hulpverleners kunnen doen

Indien de voorziening werkt met dergelijke plannen werden 5 jongerendossiers ingekeken om het gebruik van signalerings-, crisis- of time-outplannen na te gaan.

De betreffende jongeren zijn bij voorkeur meer dan 1 maand opgenomen in de voorziening/instelling. (Indien de voorziening of instelling afspraken heeft betreffende de termijn waarin signalerings-, crisis- of time-outplannen worden opgemaakt, dan wordt die termijn genomen).

Indien de voorziening aangeeft niet te werken met signalisatie-, crisis- of time-outplannen met de vereiste elementen dan wordt aan de voorziening gevraagd hun werkwijze op vlak van preventie op individueel niveau verder toe te lichten.

Vaststellingen

De medewerkers van OOC De Sluis geven in de bevraging aan geen gebruik te maken van signalerings-, crisis- of time-outplannen.

Toelichting:

Vermits men in OOC De Sluis in principe niet behandelt of begeleidt, behoort het werken met signaleringsplannen minder tot hun taak en wordt het opstellen van deze plannen eerder gezien als een taak van de vervolghulpverlening.

Tijdens de strategiefase (start in de tweede week van het verblijf) van de handelingsgerichte diagnostiek wordt er gewerkt met KOP en VIB.

- KOP (Klachten – Omstandigheden – Persoonlijk functioneren)
In de klachten worden de huidige moeilijkheden beschreven, die zaken waarom men net nu hulpverlening zoekt en de pathologie.
Onder omstandigheden staan de externe stressoren: acute levensgebeurtenissen, chronische positieve factoren, levensomstandigheden, lichamelijke gezondheid ...
Persoonlijk functioneren: interne en stabiele factoren zoals temperament: persoonlijkheid, positieve factoren, emotieregulatie, copingstijl ...
- VIB (Voorlopig Integratief Beeld)
In dit deel gaat men de hypothesen die vooropgesteld werden, aftoetsen.

KOP en VIB zijn werkinstrumenten om tot een oriëntatieverslag te komen dat volgens het protocol handelingsgerichte diagnostiek wordt opgebouwd. Tijdens de bespreking van KOP en VIB is er ruimte om stil te staan bij een individueel signaleringsplan.

In het verslag van de strategiefase kunnen dus (delen van) signaleringsplannen opgenomen worden maar het zijn geen signaleringsplannen zoals beschreven in de definitie onder 'werkwijze' (zie hierboven).

Werkt de voorziening met signalerings-, crisis- of time-outplannen die de 4 vooropgestelde elementen bevatten?	nee
Aantal dossiers gecontroleerd op de aanwezigheid van signalerings-, crisis- of time-outplannen.	0
Aantal dossiers met een signalerings-, crisis- of time-outplan	0

4.3.1.2 De-escalatie

Werkwijze

De infrastructuur werd tijdens het afdelingsbezoek bekeken. Hierbij werd vooral aandacht geschonken aan over welke infrastructuur de voorziening beschikt om agressie te vermijden.

De bestaffing en de mogelijkheid om extra hulp in te roepen van collega's bij noodgevallen (24 u op 24 u) werd bevestigd. Verwacht wordt dat in noodgevallen binnen de 15 minuten ondersteuning kan geboden worden.

Er werd bevestigd of er in het ondersteuningsaanbod voor jongeren sessies worden georganiseerd over agressiebeheersing, zelfcontrole of regulatievaardigheden en of er in het ondersteuningsaanbod voor ouders van jongeren opvoedingsondersteuning voorzien is specifiek gericht naar omgaan met moeilijk gedrag, agressiepreventie en crisisinterventie.

Vaststellingen

De voorziening/instelling beschikt over volgende soorten jongerenkamers:

Aantal eenpersoonskamers	Aantal tweepersoonskamers	Aantal meerpersoonskamers (>2)
9	1	0

Daarnaast is volgende Infrastructuur voorhanden om de-escalatie mogelijk te maken: een tuin, koer, speelkamer en sporthal.

Overdag kan in geval van nood volgende extra hulp opgeroepen worden:

De nachtdienst werkt van 17u/18u tot 11u30. Er is een vroege dienst van 9u tot 17u/18u en een dagdienst van 11u tot 22u. Overdag, wanneer de kinderen/jongeren dus thuis zijn, zijn er twee medewerkers op dienst. Staf (psychologen, contextbegeleiders, directeur) zijn in de directie nabijheid.

's Nachts is er één medewerker aanwezig.

In geval van nood kan volgende extra hulp opgeroepen worden op de afdeling: in een noodsituatie wordt iemand van de permanentie gebeld. De voorbije jaren moest permanentie niet langs komen en volstond het om telefonische af te spreken welke stappen er moesten genomen worden.

In heel moeilijke situaties wordt de politie gebeld.

Extra hulp kan over 24 u niet ter plaatse zijn binnen de 15 minuten.

Volgens de interne regels moet, bij een oproep, permanentie binnen de 2 uur aanwezig zijn.

Kan een verpleegkundige ook continu opgeroepen worden? Er is geen verpleegkundige die men kan oproepen.

In het ondersteuningsaanbod zijn geen sessies zelfcontrole/regulatievaardigheden/agressiebeheersing voorzien voor jongeren. Indien nodig wordt er wel gewerkt met specifieke methodieken.

In de voorziening zijn er op maandagavond vormingen. Tijdens deze vormingen kunnen verschillende thema's aan bod komen vb. straffen en belonen, seksualiteit ... Indien agressie een belangrijk punt is in de werking dan wordt er een vorming rond uitgewerkt.

In het behandelplan zijn geen sessies opvoedingsondersteuning voor ouders van jongeren over omgaan met moeilijk gedrag/agressiepreventie/de-escalatie voorzien. Ouders worden waar nodig ,tijdens het traject, wel ondersteund en begeleid.

4.3.2 Het verbeteren van ervaringen van de jongeren

4.3.2.1 Leefregels

Werkwijze

Tijdens de inspectie werden de leefregels bevestigd bij personeelsleden en jongeren en werden de infobrochures ingekeken.

- Welke leefregels zijn er die invloed hebben op de vrijheid van jongeren ?

- Welke informatie krijgen de jongeren en hun ouders over de leefregels?
- Welke controles gebeuren er?
- Zijn er procedures opgemaakt voor de verschillende controles die er gebeuren?

Vaststellingen

Er zijn algemeen geldende leefregels.

De algemeen geldende leefregels worden schriftelijk toegelicht.

Volgende (vrijheidsbeperkende) leefregels zijn van toepassing:

- Geen vrije toegang tot jongerenkamers overdag. Jongeren gaven aan dat men meestal naar de kamer kan maar er moet wel eerst toestemming gevraagd worden.
- Verplichte kamermomenten (met open deur).
- Beperkende regels i.v.m. bezoek op eigen kamer.

Volgende controles gebeuren op de afdeling:

- kamercontrole en kleding controle
- bagagecontrole.

Bij opname ondertekenen zowel de jongere als iemand uit zijn context een document 'kennisgeving controle en afzondering'. Dit document geeft aan dat er controles kunnen gebeuren als het nodig is om de veiligheid of integriteit te bewaren/beschermen. Het gaat hierbij om kamercontrole, kledingcontrole, rugzak- of bagagecontrole. Er wordt ook toestemming gegeven voor een time-out, afzondering van de groep (in vb tuin, koer, speelkamer, kamer, sportzaal).

Voor alle controles die gebeuren zijn procedures opgemaakt. In de leefgroepafspraken worden deze twee elementen kort vermeld.

In de leefgroepafspraken (kwaliteitshandboek) staat vermeld dat er een bagagecontrole en kamercontrole kan uitgevoerd worden en dat ouders hiervoor een document ondertekenen.

In deze leefgroepafspraken staat ook vermeld dat er in de toekomst een procedure zal geschreven worden voor druggebruik- of bezit. Momenteel wordt er in deze situaties politie gebeld.

Niet alle leefregels zijn schriftelijk beschreven.

Over volgende regels ontbreekt schriftelijke informatie voor jongeren:

- verplichte kamermomenten (met open deur): enkel vermeld in het dagschema
- kamercontrole
- bagagecontrole.

Tijdens de intake worden deze elementen wel mondeling toegelicht. Ouders ondertekenen een toestemmingsforumier en de afspraken staan ook in de bundel met leefgroepafspraken voor begeleiders beschreven. Ze staan niet in de onthaalbrochure.

Aantal bevroegde jongeren	2
Aantal jongeren die aangeven dat de leefregels duidelijk zijn	2

Aan de jongeren werd gevraagd wat er gebeurt als je verplichte groepsmomenten, therapie,... niet wil volgen. Dit element werd aan de jongeren niet gevraagd.

4.3.2.2 Contact met de buitenwereld

Werkwijze

Jongeren werden tijdens de inspectie bevraagd over de mogelijkheden die er zijn qua contact met de buitenwereld. Daarnaast werden de onthaalbrochure en het document met de leefregels opgevraagd. Indien niet alle informatie hierin werd teruggevonden werden medewerkers hierrond bevraagd.

Vaststellingen

Contact met de buitenwereld is mogelijk op volgende manieren:

- **Bezoek:** het eerste weekend dat een kind/jongere in OOC De Sluis verblijft, gaat hij niet naar huis maar familie kan wel op bezoek komen. Nadien wordt er tijdens het weekend op maat gewerkt naargelang de draagkracht van kind/jongere en context.

Vrienden kunnen op bezoek komen omdat vrienden een belangrijk deel zijn van de context. Eén van de jongere zou in de namiddag van de dag van de inspectie, met vrienden weg gaan. De vrienden zouden eerst naar het OOC komen zodat begeleiding even kan kennismaken en dan kunnen ze samen op stap.

- **Telefonisch contact:** jongeren mogen hun gsm bij zich houden, uitgezonderd tijdens het kameruur. Er kan ook dagelijks gebeld worden met de telefoon van de leefgroep.
- **Post/Contact via mail/elektronische berichten/skype/toegang WIFI:**
Er is momenteel geen WIFI, hieraan wordt gewerkt.
Er is wel een computer en met deze computer kunnen jongeren mailen.
- **Uitgangsmogelijkheden (onder begeleiding van context/alleen):** indien dit in het traject van de jongere past kan een jongere met vrienden weg. Ook met mensen uit hun context kunnen ze buiten de voorziening.
Na school wordt er wel verwacht dat ze naar de voorziening komen.

Besluit:

Er is dagelijks contact met de buitenwereld mogelijk.

Aantal bevraagde jongeren	2
Aantal jongeren die aangeven dat er dagelijks contactmogelijkheden met hun context zijn	2

4.3.3 **Betrokkenheid van jongeren**

Werkwijze

De organisatie werd bevraagd over de manieren waarop jongeren betrokken worden bij beleidsmatige aspecten van de hulpverlening.

Jongeren werd gevraagd of ze een handelings – of begeleidingsplan hebben, of ze uitgenodigd worden op een multidisciplinaire bespreking van hun begeleidingsplan en of hun ouders hierop uitgenodigd worden.

Vaststellingen

Jongeren worden beleidsmatig betrokken:

- jongerenparticipatie op afdelingsniveau: jongerenvergaderingen

Jongeren worden betrokken in hun individueel traject: de jongeren hebben gesprekken met hun begeleider, psychologe, ... Indien relevant, worden ze op de hoogte gesteld van de inhoud van de gesprekken tussen de contextbegeleider en de context.

Aantal bevroegde jongeren	2
Aantal jongeren die aangeven dat ze een handelingsplan/oriëntatieverslag hebben	2*
Aantal jongeren die aanwezig waren op een handelingsplanbespreking of bespreking oriëntatieverslag	2
Aantal jongeren van wie een ouder/context aanwezig was op een behandelplanbespreking/bespreking oriëntatieverslag	Niet bevroegd

In het OOC wordt er niet gewerkt met handelingsplan, wel met een oriëntatieverslag. Op het einde is er wel een afsluitend gesprek en ontvangt men dit verslag.

Uit het gesprek met de jongeren blijkt wel dat er, ter voorbereiding van gesprekken met de context, gesprekken plaatsvinden met de jongere.

4.3.4 Inscholing van nieuwe medewerkers

Werkwijze

Het inscholingsprogramma voor nieuwe medewerkers werd opgevraagd tijdens de inspectie. Er werd gevraagd hoeveel maal per jaar er een inscholingsprogramma georganiseerd wordt.

Er werd in dit programma bekeken of er tijdens de inscholing tijd werd besteed aan vorming over:

- Agressiepreventie of de-escalatie
- Signalerings-, crisis- of time-outplannen
- Het inoefenen van afzonderingstechnieken (indien van toepassing)

Vaststellingen

Aantal keer dat het inscholingsprogramma in 2016 werd georganiseerd: er is telkens een traject met een individuele nieuwe medewerker, aantal niet bevroegd.

Zoals in OOC De Zwaantjes, is er in OOC De Sluis geen inscholingsprogramma in de zin dat nieuwe begeleiders bij indiensttreding een heel pakket aan vormingen volgen.

Er wordt wel aandacht besteed aan de inwerking van nieuwe medewerkers aan de hand van een checklist inwerkmap, teksten o.a. leefgroepafspraken, verwijzingen naar het kwaliteitshandboek en de verwachting dat de procedures gelezen worden.

Er kon ook vastgesteld worden dat bij vb. incidenten er naar een nieuwe begeleider, feedback wordt gegeven.

4.3.5 Opvang na incidenten

Werkwijze

Er werd gevraagd aan de voorziening om cijfers die bijgehouden worden rond agressie-incidenten voor te leggen.

Tijdens de inspectie werd bevraagd of er een debriefing/herstelgesprek gebeurt na agressie-incidenten en met wie dit gebeurt. Er werd nagevraagd of er een specifiek team/ een specifiek aanspreekpersoon voorzien is voor psychologische opvang van medewerkers na ernstige incidenten.

Er werd een voorbeeld opgevraagd van een incidentanalyse met verslaggeving van een agressie-incident.

Jongeren werden gevraagd of ze geïnformeerd waren over de maatregelen die bij ernstige agressie-incidenten worden genomen.

Vaststellingen

Medewerkers geven aan dat er na ernstige agressie-incidenten steeds een debriefing/herstelgesprek gebeurt:

- binnen het team: elke keer in een teamvergadering
- met jongere zelf: elke keer
- met context: elke keer. Er volgt een bespreking over het incident, de gevolgen ... Ook de verwijzer wordt ingelicht.

Medewerkers geven aan dat er na ernstige agressie-incidenten niet steeds een debriefing/herstelgesprek gebeurt:

- met medejongeren.

Er is geen aanspreekpersoon voorzien voor psychologische opvang van medewerkers na ernstige incidenten. De gesprekspartners geven aan dat de klusjesman wel is aangesteld als vertrouwenspersoon maar ze kunnen niet aangeven of hij al opvang heeft gedaan.

In het nieuw uitgewerkte agressiebeleid staat vermeld dat directie en hoofdopvoeder de taak van aanspreekpersoon formeel op zich zal nemen.

In de tekst 'Nazorg Herstel Tijd voor Agressie beleid (Wat doet De Sluis aan Nazorg en Herstel)' worden volgende elementen nog vermeld. Deze zaken werden door de gesprekspartners niet naar voor gebracht tijdens de inspectie zelf.

- Na een incident: eerste opvang/ondersteuning bij een collega.
- Men raadt aan om het thuisfront op de hoogte te brengen.
- Bespreken incident in teamverband: ervaring, hoe volgende keer met soortgelijk incident omgaan, ondersteunende en lerende feedback.
- Opvolging en zorg van de 'dader'.
- Nazorg: bespreking in team, externe nazorg vb. door CAW, externe therapeuten, Dienst Geestelijk Gezondheidszorg, eventueel tijdelijke werkstop, ...
- Herstel: herstel tussen 'dader' en 'slachtoffer' is nodig om de hulpverlening verder te kunnen zetten.

Aantal geregistreerde agressie-incidenten in 2016	5
Aantal tussenkomsten van het opvangteam/ aanspreekpersoon na ernstige agressie-incidenten	niet bevraagd

Er werd in februari 2016 gestart met het registreren van agressie-incidenten.

Een incident-analyse met verslaggeving van een agressie-incident kon niet aangetoond worden.

Er kon wel een verslag voorgelegd worden van een teamvergadering waarbij een incident in het kort werd besproken. Het gaat dan vooral of de registratie goed werd ingevuld en een feedback i.v.m. de reactie van de medewerker op het gebeuren. Het is niet echt een analyse van het incident.

Aantal bevroegde jongeren	2
Aantal jongeren die aangeven dat ze informatie kregen over de maatregelen bij agressie-incidenten	2

4.4 AFZONDERING EN SEPARATIE

4.4.1 Beleid en Procedure

Werkwijze

De cijfers van 2016 m.b.t. afzondering en separatie werden opgevraagd (indien registratie). De procedure / visietekst voor afzondering en separatie werd opgevraagd en nagezien (indien er een procedure kan voorgelegd worden, *zoniet kan tijdens de inspectie nagevraagd worden of er mondelinge afspraken zijn rond afzondering en separatie en zo ja welke*).

Indien er wordt afgezonderd/ gesepareerd dan is een procedure of visietekst vereist die volgende vereiste elementen bevat:

- De definitie van afzondering en separatie (= minstens afgesloten deur van de kamer vernoemd)
- Zo weinig mogelijk
- Zo kort mogelijk
- Proportionaliteit: minst ingrijpende maatregel/graduele aanpak/gefaseerde manier
- Indicaties en tegenindicaties
- Alternatieven
- Eindverantwoordelijke
- Wie mag uitvoeren?
- Toezicht: frequentie en vorm
 - minstens om de 30 minuten toezicht op de jongere in afzondering of separatie.
 - minstens om de 60 minuten persoonlijk contact door binnen gaan van een medewerker bij de jongere in afzondering of separatie.
- Frequentie van evaluatie
- Welke notities in het dossier / register

Indien een procedure vereist is dient ook rekening gehouden te worden met volgende richtlijnen:

- Afzondering en separatie zijn niet toegestaan onder 12 jaar.
- De redenen voor afzondering en separatie volgens de procedure zijn beperkt tot acuut gevaar voor zichzelf of acuut gevaar voor anderen.

Indien er afgezonderd of gesepareerd worden moeten jongeren en context hierover geïnformeerd worden. De infobrochure rond afzondering en separatie voor kinderen/jongeren en voor hun context werd opgevraagd.

Vaststellingen

In OOC De Sluis worden jongeren niet afgezonderd of gesepareerd.

Er is geen afzonderingskamer.

Vermits er niet afgezonderd of gesepareerd wordt, zijn een procedure en informatiebrochure ook niet nodig.

4.4.2 Toepassing in de praktijk

Werkwijze

Indien er afzonderingen of separaties gebeuren dan werd nagegaan of ze in het register worden genoteerd: De registers van een steekproef van jongeren in afzondering en separatie van het voorbije jaar werden gecontroleerd. Er werd nagegaan of de registraties minstens volgende gegevens bevat:

- identificatie jongere
- datum
- beginuur
- einduur
- reden van afzondering of separatie
- bewijs van afstemming of overleg (procedure voor afzondering)

Er werd gekeken naar de reden voor afzondering of separatie, de duur van de afzondering of separatie, de eventuele extra maatregelen en naar de notities over toezicht tijdens de afzondering of separatie.

Vaststellingen

Er wordt geen register bijgehouden over afzonderingen.

Er wordt geen register bijgehouden over separaties.

Deze registers zijn ook niet vereist omdat er in de voorziening niet gewerkt wordt met afzonderingen in een afzonderingskamer of met separaties.

4.4.3 Infrastructuur van de afzonderingskamer

Werkwijze

Alle ruimtes die gebruikt worden voor afzondering en separatie werden gecontroleerd. Indien jongerenkamers ook gebruikt worden voor afzondering en separatie dienen ze ook te voldoen aan onderstaande veiligheidsrichtlijnen.

Volgende aspecten van de infrastructuur werden gecontroleerd:

- veiligheid inzake automutilatie / verhanging,
- rookdetectie,
- een beloproepsysteem dat steeds bereikbaar is (ook voor gefixeerde jongeren indien fixatie wordt toegepast),
- de mogelijkheid tot visueel toezicht,
- een (aan de doelgroep aangepaste) klok,
- voldoende privacy,
- daglicht.

Vaststellingen

Er is geen afzonderingsruimte of separatieruimte.

4.5 FIXATIE

4.5.1 Beleid en Procedures

Werkwijze

Er werd aan de voorziening gevraagd of en zo ja welke fixaties worden toegepast in de voorziening: mechanische fixatie, fysieke interventie en medicamenteuze fixatie.

Indien de voorziening fixeert werden de cijfers van 2016 m.b.t. fixatie opgevraagd.

Indien de voorziening fixeert werd de procedure/visietekst voor fixatie opgevraagd tijdens de inspectie (indien geen fixaties gebruikt worden in de voorziening, is uiteraard geen procedure vereist).

Er werd nagegaan of deze procedure / visietekst alle vereiste elementen bevat:

- De definitie van fixatie (mechanische fixatie, fysieke interventie en medicamenteuze fixatie: indien toegepast)
- Zo weinig mogelijk
- Zo kort mogelijk
- Indicaties en tegenindicaties
- Alternatieven
- Eindverantwoordelijke
- Wie mag uitvoeren?
- Toezicht: frequentie en vorm
- Frequentie van evaluatie
- Welke notities in het dossier / register
- Indien medicamenteuze fixatie wordt toegepast: hoe gebeurt het (omschrijving geven)
 - Wordt de medicatie veilig bewaard
 - Registreert men als dit wordt toegediend
 - Gebeurt er regelmatig een evaluatie?
 - Wordt instemming van de jongere gevraagd (of bij toediening of bij opmaak van handelings- of signaleringsplan)

Er werd nagegaan of de procedure conform de richtlijnen is:

- De combinatie van mechanische fixatie en afzondering is niet toegelaten.
- Mechanische fixatie is niet toegestaan onder 12 jaar.
- De redenen voor fixatie volgens de procedure zijn beperkt tot acuut gevaar voor zichzelf of acuut gevaar voor anderen.

Vaststellingen

In de bevraging geeft men aan:

- geen mechanische fixatie toe te passen
- geen medicamenteuze fixatie toe te passen
- geen fysieke interventie toe te passen.

Er zal een begeleider een opleiding volgen tot 'agressiecoach'. In de toekomst is het mogelijk dat er zal gewerkt worden met klemtechnieken.

4.5.2 Toepassing in de praktijk

Werkwijze

Tijdens de inspectie werd gevraagd welk fixatiemateriaal ter beschikking is (ongeacht of er ja dan neen gefixeerd wordt). Dit materiaal werd bekeken tijdens de inspectie.

Er werden een aantal dossiers van jongeren die mechanisch gefixeerd werden gecontroleerd.

Er werd gekeken naar de leeftijd van de betreffende jongere (jonger of ouder dan 12 jaar), de duur van fixatie en het type fixatiemiddel.

Er werd gevraagd of fysieke interventies worden toegepast. Er werden een aantal dossiers van jongeren die fysisch worden gefixeerd, gecontroleerd

Vaststellingen

OOOC De Sluis heeft geen fixatiemateriaal.

4.6 VERBETERBELEID

Registratiesystemen dienen als basis voor veiligheids- en kwaliteitsmonitoring.

Verder is het engagement van de verschillende bestuursniveaus belangrijk in de vermindering van het aantal vrijheidsbeperkende maatregelen.

4.6.1 Verzamelen van informatie

4.6.1.1 Preventief klimaat

Werkwijze

Er werd gevraagd over welke onderwerpen de voorbije 5 jaar evaluaties gebeurden:

- Leefregels van de afdelingen (we verwachten hier een globale evaluatie van alle leefregels)
- Ervaringen van jongeren, context en medewerkers
- Registraties van afzonderingen

De verslaggeving van deze evaluaties werd opgevraagd. Er werd nagekeken of de voorzieningen aan de slag zijn gegaan met deze evaluaties.

Vaststellingen

Er kon aangetoond worden dat leefregels geëvalueerd werden (de voorbije 5 jaar) door:

- medewerkers in 2016
- jongeren: 19 april 2016 tijdens de jongerenvergadering

Er kon niet aangetoond worden dat de leefregels (de voorbije 5 jaar) geëvalueerd werden door:

- context.

Er kon aangetoond dat de voorziening op een doordachte wijze omgaat met de resultaten van de evaluaties. De brochures voor zowel de min als plus 12 jarigen werden aangepast. Ook de brochure voor de ouders is aangepast maar de definitieve versie was nog niet beschikbaar omdat er nog feedback werd verwacht van de medewerkers.

Er gebeurde de laatste 5 jaar geen medewerkerstevredenheidsmeting in OOOC De Sluis.

Er was wel een psychosociale enquête.

Er gebeurde de voorbije 5 jaar een jongerentevredenheidsmeting op deze afdeling. De tevredenheidsmetingen vinden plaats op het einde van het verblijf in de voorziening. De vragenlijst werd recent (in 2017) aangepast. Tijdens de inspectie werden er 3 metingen door jongeren en 3 door ouders voorgelegd.

Er gebeurde de laatste 5 jaar een tevredenheidsmeting bij de context op deze afdeling. Ook deze meting gebeurt op het einde van het verblijf in OOC De Sluis.

4.6.1.2 Agressie-incidenten, afzonderen, separeren en fixeren

Werkwijze

Er werd aan de voorziening gevraagd of agressie-incidenten worden geregistreerd. De cijfergegevens van de registraties hiervan werden opgevraagd.

Indien de voorziening afzondert, separeert of fixeert dan worden de cijfergegevens van de registraties opgevraagd.

Vaststellingen

Agressie-incidenten worden in OOC De Sluis geregistreerd.

Sinds begin 2016 wordt er bij een agressie-incident een registratieformulier ingevuld. Op het moment van de inspectie werden er 16 formulieren geteld.

Op deze formulieren wordt er aangeduid of er een interventie is van de politie. Hoewel de perceptie van de gesprekspartners was dat er weinig politie-interventies zijn, gebeurde dit toch bij 7 incidenten.

Vermits er geen afzonderingen, separaties of fixaties zijn, is registratie niet van toepassing.

4.6.2 Analyse en bespreking van het beschikbaar materiaal

Werkwijze

Tijdens de inspectie werd verslaggeving opgevraagd over de bespreking van de beschikbare analyserapporten op de verschillende beleidsniveaus (afdeling, directie, Raad van Bestuur):

- cijfers rond agressie-incidenten
- cijfers over politie-interventies ingevolge agressie-incidenten
- cijfers rond afzondering/separatie
- cijfers over fixaties (inclusief fysieke interventie).

Vaststellingen

Er konden geen analyserapporten worden voorgelegd.

5 CONCLUSIE

5.1 STERKE PUNTEN

Preventief beleid

- De infrastructuur biedt veel mogelijkheden voor time-out en alternatieven van vrijheidsbeperkende maatregelen.
- Jongeren worden erg goed geïnformeerd over de leefregels.
- Er zijn ruime mogelijkheden voor contact met de buitenwereld.
- Er gebeuren regelmatig tevredenheidsmetingen bij jongeren.
- Er gebeuren regelmatig tevredenheidsmetingen bij de context.

Afzonderings- en separatiebeleid

- Er wordt een beleid gevoerd zonder afzonderen of separeren.

Fixatiebeleid

- Er wordt een beleid gevoerd zonder fixatie.

5.2 VERBETERMOGELIJKHEDEN

De voorziening of instelling dient onderstaande aspecten van het beleid inzake vrijheidsbeperkende maatregelen op te nemen in het verbeterbeleid.

Preventief beleid

- Het (meer gestructureerd) gebruik maken van signalerings-, crisis- of time-outplannen op alle afdelingen.
- Voldoende extra hulp mogelijk bij noodgevallen 's nachts (niet binnen 15 min).
- Meer aandacht geven aan conflictpreventie/de-escalatie/veiligheid tijdens inscholing van nieuwe medewerkers.
- Meer aandacht geven aan systematische debriefing met andere jongeren.
- Het systematisch analyseren van ernstige incidenten als verbeterinstrument.

Afzonderings- en separatiebeleid

- Niet van toepassing.

Fixatiebeleid

- Niet van toepassing.

Verbeterbeleid

- Relevante cijfers verzamelen, zodat jaarlijks, een inhoudelijke analyse mogelijk wordt.
- De cijfergegevens over vrijheidsbeperkende maatregelen bespreken op de drie beleidsniveaus, afdeling, directiecomité en Raad van Bestuur.
- Jaarlijkse evaluatie van leefregels door alle betrokkenen medewerkers/jongeren/context.